



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2338/2021
04.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Бранке Дражић и Гордане Џакула, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“ Београд - Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, чији је пуномоћник Александар Будалић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1787/21 од 14.05.2021. године, у седници већа одржаној 04.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1787/21 од 14.05.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1787/21 од 14.05.2021. године и пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 147/20 од 19.03.2021. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом и седмом изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев, којима је тражено да се тужени обавезе да тужиоцима АА, ББ и ВВ на име накнаде штете због мање исплаћене зараде за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и од 01.01.2014. до 06.02.2015. године исплати тражене износе са припадајућом законском затезном каматом и доприносима по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања и накнади тужиоцима парничне трошкове.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 203.573,85 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 147/20 од 19.03.2021. године, првим ставом изреке, утврђено је да је тужба тужилаца против туженог у делу тужбеног захтева којим су тражили накнаду штете због мање исплаћене зараде у 2013. години повучена, у смислу члана 202. став 2. ЗПП. Другим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и за

период од 01.01.2014. до 06.02.2015. године, исплати појединачно наведене месечне износе у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате и да тужиоцу на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Трећим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ББ и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и за период од 01.01.2014. до 06.02.2015. године, исплати појединачно наведене месечне износе у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате и да тужиоцу на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Четвртим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ВВ и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде, за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и за период од 01.01.2014. до 06.02.2015. године, исплати појединачно наведене месечне износе у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од дана доспелости сваког појединачног износа па до коначне исплате и да тужиоцу на наведене износе уплати припадајуће доприносе по основу пензијског и инвалидског осигурања надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. Петим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА накнади трошкове парничног поступка у износу од 75.760,00 динара. Шестим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 82.280,00 динара. Седмим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ВВ накнади трошкове парничног поступка у износу од 79.380,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1787/21 од 14.05.2021. године, првим ставом изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у ставу другом, трећем, четвртм, петом, шестом и седмом изреке. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио посебну ревизију у смислу члана 404. Закона о парничном поступку, због погрешне примене материјалног права, ради потребе да се размотре правна питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе.

Према одредби члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18 и 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). У другом ставу истог члана, прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става првог овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору постоји потреба за одлучивање о ревизији предвиђеној наведеном одредбом (посебна ревизија), имајући у виду различите одлуке нижестепених судова у истој правној ситуацији, што указује на потребу уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу у Привредном друштву „Колубара Метал“ д.о.о. Вреоци, које је до 31.12.2013. године било посебно правно лице, када је спроведена статусна промена – припајање привредном друштву РБ „Колубара“ д.о.о. (иначе оснивачу друштва „Колубара Метал“), које статусном променом припајања од 01.07.2015. године послује у оквиру туженог ЈП “Електропривреда Србије“ Београд. Тужени је као послодавац следбеник, у складу са одредбом члана 150. Закона о раду, примењивао на запослене из Огранка „Колубара Метал“ опште акте послодавца претходника (Колективни уговор од 27.07.2012. године) још годину дана – у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године. Након статусне промене, тужени послодавац следбеник је тужиоцима у утуженом периоду зараду обрачунавао и исплаћивао применом мање вредности радног часа у односу на вредности радног часа за обрачун зараде запосленима у РБ „Колубара“, а на основу Споразума о утврђивању вредности радног часа закљученог између ПД РБ „Колубара“ и Синдикалне организације „Колубара“, односно Синдикалне организације „Колубара Метал“. Досуђени износи представљају разлику између зараде обрачунате тужиоцима на основу мање вредности радног часа за запослене у Огранку „Колубара Метал“ у односу на зараду обрачунату по вредности радног часа одређеног за остале запослене у ПД РБ „Колубара“ за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и од 01.01.2014. године до 06.02.2015. године. Вештачењем је утврђено да је тужиоцу АА за утужени период мање исплаћена зарада у износу од 113.094,00 динара, тужиоцу ББ износ од 276.000,00 динара и тужиоцу ВВ у износу од 203.860,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, сходно члану 104. став 2. и 3. Закона о раду оценио да вредност радног часа, као елемент за обрачун основне зараде, мора бити исти за све запослене код послодавца, па имајући у виду да тужени у утуженом периоду тужиоцима није исплаћивао зараду према вредности радног часа одређеног за запослене у осталим организационим јединицама, већ у мањој вредности, супротно члану 33. КУ ПД „Колубара Метал“ који је послодавац следбеник био дужан да примењује најмање годину дана након извршене статусне промене у складу са чланом 150. Закона о раду, тужени је обавезан да им исплату утужену разлику зараде и тужбени захтев је усвојен.

По налажењу другостепеног суда, првостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да тужени РБ „Колубара“ као послодавац следбеник након статусне промене у складу са чланом 33. Колективног уговора „Колубара Метал“ није имао овлашћење да споразумно уговара мању цену рада, него само већу. Околност да је претходни послодавац „Колубара Метал“ пре статусне промене уговарао мању вредност радног часа, не представља извињавајућу околност због које је послодавац следбеник могао да поступа на исти начин. Другостепени суд сматра да је послодавац следбеник, у року из члана 150. Закона о раду, имао могућност да измени опште акте и колективни уговор и изједначи коефицијенте за радна места, те на тај начин испуни законску обавезу да запосленима исплаћује једнаку зараду за исти

рад, као што је то учинио након утуженог периода. Закључује да су без оправданог разлога запослени из припојеног привредног друштва стављени у неравноправан положај у односу на друге запослене код послодавца, чиме је, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде према вредности радног часа одређеног за друге запослене, због чега тужиоци имају право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за утужени период.

Овакво правно становиште нижестепених судова није правилно.

Према одредби члана 150. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05 ... 75/14), послодавац следбеник дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока: 1) истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника; 2) код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор.

Одредбом члана 33. став 1. Колективног уговора ДП „Колубара Метал“ предвиђено је да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец у висини вредности радног часа за најједноставнији рад, који се примењује код оснивача ПД РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац, а евентуалну већу вредност, уговорне стране могу споразумно накнадно утврдити. Према ставу 3. истог члана, ако се у току календарске године битно промене околности на основу којих је утврђена вредност радног часа за најједноставнији рад, уговорне стране ће га споразумно променити.

У конкретном случају, након извршене статусне промене припајања ПД „Колубара Метал“ д.о.о. туженом ПД РБ „Колубара“ д.о.о, послодавац следбеник је сходно одредби члана 11. Уговора о припајању, на запослене припојеног предузећа примењивао опште акте „Колубаре Метал“ д.о.о. још годину дана, у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, у складу са чланом 150. Закона о раду. Одредбом члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“, који је тужени као послодавац следбеник наставио да примењује у наведеном периоду био је уређен начин одређивања вредности радног часа запослених у случају промењених околности. Вредност радног часа запослених у Огранку „Колубара Метал“ је утврђивана за сваки појединачни месец у спорном периоду на основу сагласних изјава представника запослених у синдикату и директора туженог послодавца следбеника, а овако закључене споразуме нико није оспоравао у одговарајућем поступку па они производе правно дејство.

У побијаној другостепеној пресуди суд закључује да је применом одредбе члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“ могла бити утврђивана вредност радног часа споразумно због промењених околности у току 2013. године, док је „Колубара Метал“ пословала као самостално привредно друштво, али не и након припајања туженом у току 2014. године. Овакав правни став није прихватљив јер је, у складу са чланом 150. Закона о раду, тужени као послодавац следбеник био дужан да најмање годину дана након припајања примењује колективни уговор послодавца претходника – што значи и одредбу члана 33. став 3. тог општег акта, осим ако пре истека тог рока код послодавца следбеника није закључен нови колективни уговор. Обавезна примена општег акта послодавца претходника од стране послодавца следбеника у периоду од најмање годину дана може довести до тога да запослени код послодавца претходника у том периоду остварују мању или већу зараду од запослених

код послодавца следбеника. У овом случају до тога није дошло зато што су запослени у Огранку „Колубара Метал“ на основу свог општег акта имали већи коефицијент за обрачун зарада од запослених у РБ „Колубара“, па су кроз споразумно утврђено мању вредност радног часа њихове зараде у 2014. години биле фактички изједначене са зарадама запослених у осталим организационим јединицама туженог. Коефицијенти и вредност радног часа свих запослених код туженог који обављају исте послове нормативно су изједначени у јануару 2015. године изменама одлука о коефицијентима, односно у фебруару месецу исте године ступањем на снагу Посебног колективног уговора ЈП „Електропривреда Србије“.

Неприхватљиво је становиште из побијане пресуде да су запослени из припојеног друштва стављани у неравноправан положај у односу на друге запослене код туженог, те да је тиме, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде. За постојање дискриминације у смислу наведених одредаба Закона о раду неопходно је да се запослени стави у неповољнији положај у односу на друга запослена лица у истој или сличној ситуацији с обзиром на неко лично својство. Тужиоци и други запослени у припојеном привредном друштву нису били стављени у неповољнији положај у погледу права на зараду, нити се запослење у Огранку „Колубара Метал“ може сматрати личним својством.

Имајући у виду све наведено погрешно су нижестепени судови применили материјално право када су утврдили тужиоцима право на накнаду штете због мање исплаћене зараде за период од априла 2012. године до децембра 2012. године и за период од јануара 2014. закључно са јануаром 2015. године.

Сагласно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Према коначном успеху туженог у спору, применом чл. 153., 154. и 163. ЗПП, туженом припада право на накнаду трошкова првостепеног и ревизијског поступка у укупном износу од 203.573,85 динара и то: на име таксе на одговор на тужбу износ од 17.614,77 динара, за састав ревизије 18.000,00 динара, на име таксе на ревизију износ од 70.459,08 динара и на име таксе на ревизијску одлуку износ од 97.500,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ, па је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић